

Motion till riksdagen 2017/18:2941

av **Håkan Svenneling m.fl. (V)**

En förbättrad landsbygdspolitik

1 Innehållsförteckning

1 Innehållsförteckning	1
2 Förslag till riksdagsbeslut.....	3
3 En politik för att hela Sverige ska leva.....	4
3.1 Statens ansvar för landsbygdsfrågorna	5
3.1.1 Sprid statliga myndigheter och företag till fler orter.....	6
3.1.2 Jordbruksverket blir Landsbygdsverket	7
3.2 Infrastrukturen en nyckelfaktor	7
3.2.1 Transportinfrastruktur	7
3.2.2 Bredband	8
4 Offentlig och privat service på landsbygden.....	8
4.1 Servicekontor.....	9
4.2 Likvärdig postservice i hela landet	9
4.3 Landsbygden behöver bra polisservice.....	10
4.4 Starka lanthandlare ger bra lokal service.....	10
4.5 Vård och läkemedel i hela landet.....	11
4.5.1 En trygg och tillgänglig förlossningsvård.....	11
4.5.2 Apoteken	11
5 Banker och betalningar på landsbygden.....	12
5.1 Lokala sparbanker.....	12
5.2 Kontanthantering	13
6 Företagande och arbete på landsbygden.....	14
6.1 Landsbygden behöver småföretagen	14
6.2 Företagens kapitalförsörjning	14
6.3 God kompetensförsörjning	14
7 Bygg bostäder i hela landet	15

7.1 Ett ökat byggande	15
8 Feministisk landsbygdspolitik.....	16
9 Gröna näringar ger jobb.....	17
9.1 Satsa på turismen	17
10 Ett rikt kulturliv	18
11 Mediebevakning i hela landet.....	19
12 Utökat nordiskt samarbete	19

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Jordbruksverket bör byta namn till Landsbygdsverket och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör sätta upp en målsättning om en väl fungerande infrastruktur i hela landet utifrån en mer långsiktig samhällsnytta där även andra aspekter än befolkningstäthet prioriteras och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning om digitaliseringens möjligheter för hela landet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge utredningen för en organisation för lokal statlig service (dir. 2017:95) tilläggsdirektivet att se över möjligheterna att kombinera statliga myndigheters lokala service med kommunal sådan och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Postnord ska ha i uppdrag att ge god service av likvärdig kvalitet till alla enskilda medborgare och företag i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör uppdra åt de statliga bolagen Postnord AB, Apoteket AB, Systembolaget AB och AB Svenska Spel att återkomma med ett förslag på höjd ersättning för de lokala ombuden och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de fyra statliga bolagen med ombudstjänster bör samordna sig i en paketlösning så att lanthandlare enklare kan ta del av bolagens utbud, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska ta fram förslag för att garantera hela landets befolkning tillgång till läkemedel och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett lagförslag på hur apoteksombudsverksamheten ska regleras med intentionen att verksamheten även fortsatt ska ske i Apoteket AB:s regi och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att SCB bör ges i uppdrag att ta fram förslag på hur finansmarknadsstatistiken kan redovisas storleksindelad och uppdelad på kommunerna samt att det bör säkerställas att aktuella indikatorer för kapitalförsörjningen regelbundet tas fram, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bankerna bör åläggas att upprätthålla en viss kontanthantering och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utredning bör tillsättas för att ta reda på hur storbankerna kan åläggas krav på att upprätthålla bankomater på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de statliga aktörerna bättre än i dag behöver visa var deras investeringar sker, om de främst sker i städerna eller på landsbygden, och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör uppdra åt berörda myndigheter att utforma en modell där delar av studielånet

- avskrivs för personer som efter avslutade studier påbörjar arbete i glea landsbygdskommuner, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram en samordnad bostadspolitisk strategi för landsbygd och mindre orter och tillkännager detta för regeringen.
 16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram förslag för en jämställd landsbygdspolitik och tillkännager detta för regeringen.
 17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör lägga fram förslag till samverkansprogram för turistnäringen för att stärka näringen och bidra till säsongsförlängning och tillkännager detta för regeringen.
 18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att införa lokala bäddavgifter och tillkännager detta för regeringen.
 19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen tillsammans med de övriga nordiska regeringarna bör se över det nordiska dubbelbeskattningsavtalet och tillkännager detta för regeringen.
 20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör arbeta för bilaterala avtal mellan de nordiska länderna om gränsstatistik så att de som arbetar i ett annat nordiskt land syns i det egna landets statistik, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för utökad nordisk samverkan för en framtida landsbygds-/regionalpolitisk utveckling och tillkännager detta för regeringen.

3 En politik för att hela Sverige ska leva

Sverige har stora och växande regionala skillnader. Ojämligheten syns på kartor – på Sverigekartan och på stadsbuskartan. Pengarna finns i centrum, i de stora städerna och i stadskärnorna. Samtidigt lämnas landsbygden, bruksorterna och arbetarstadsdelarna efter. Av de tio rikaste kommunerna i Sverige finns åtta i Stockholms län. Alla de tio fattigaste ligger på landsbygden. Det är ett svek mot stora delar av Sverige. De svikna delarna av Sverige har en sak gemensamt. Det är när marknadskrafterna får fritt spelrum som butiker stängs och jobb försvinner. Marknaden frågar bara efter hur många som kan betala. Då dras resurserna till städerna och till centrumen. Om vi ska hålla ihop och skapa förutsättningar för utveckling i hela Sverige måste vi ha likvärdiga grundläggande förutsättningar oavsett var vi bor. Vänsterpolitik handlar om att göra andra prioriteringar än marknaden. De senaste årtiondena har det offentliga ofta varit först med att lämna landsbygd och förorter åt sitt öde. Så har både socialdemokratiska och borgerliga regeringar drivit på de geografiska klyftorna.

Vänsterpartiet vill skapa förutsättningar för att alla ska ha både rätten och möjligheten att bo var man själv önskar i Sverige. Vår övergripande strategi bygger på långsiktighet, en utvecklad samverkan, ett större regionalt inflytande och ett tydligt ansvar för staten att se till att grundläggande samhällsservice finns i hela landet.

Viktigt för en positiv utveckling av landsbygden är en aktiv, långsiktig regionalpolitik som ger kommunerna likvärdiga möjligheter och garanterar service, utbildning och infrastruktur i hela landet. Dessutom måste den kreativitet och

handlingskraft som finns hos landsbygdens människor tas till vara. Det handlar dels om makt och fördelning av resurser och dels om att mobilisera den utvecklingskraft som finns i hela landet. Landsbygdens olika förutsättningar måste beaktas och invånarna måste ges möjligheten att utveckla sina specifika bygder så de kan påverka lokala och regionala utvecklingsfrågor. Politikens uppgift är att skapa förutsättningarna för detta.

Vänsterpartiets turism-, jordbruks-, miljö- och klimatpolitik är intimt förbunden med utvecklingsmöjligheter för den svenska lands- och skogsbygden. Ökad användning av bioenergi, förädling av skogsråvara, turism, jordbruk och livsmedelsproduktion skapar tillsammans med infrastruktursatsningar förutsättningar för en hållbar utveckling av den svenska landsbygden. Det skapar möjligheter för en röd och en grön omställning för hela landet.

Vänsterpartiet vill se en politik för att hela Sverige ska leva. I denna motion presenteras förslag som bygger på utvecklad samverkan, ökat regionalt inflytande och ett tydligt ansvar för staten att se till att samhällsservicen fungerar samt att de krafter som finns lokalt och regionalt tas till vara. Det handlar om politiska åtgärder för att bygga ett Sverige där landsbygd och stad håller ihop.

3.1 Statens ansvar för landsbygdsfrågorna

Landsbygdsfrågorna är en angelägenhet för hela landet. För att alla människor i Sverige ska ha samma förutsättningar oavsett var i landet vi bor krävs åtgärder för att jämna ut de skillnader som finns. Det ska vara möjligt att resa, bo, studera och arbeta i hela Sverige.

Trots ambitiöst och stundtals stort ekonomiskt stöd till regionalpolitisk utveckling har det ännu inte skapats likvärdiga förutsättningar för att ge alla områden – såväl landsbygdsdistrikt som tätortsmiljöer – samma chanser inför framtiden. Den strategi som använts har i stort sett gått ut på att via kortsiktiga statliga bidrag försöka kompensera de klyftor som marknadskrafterna skapat. Resultatet har blivit att en majoritet av landets kommuner under lång tid har minskat i befolkning och tappat såväl offentlig som kommersiell service. Framtidens arbetsmarknad riskerar att få än större problem om inte ett övergripande ansvar tas för personalförsörjningen.

Även om flyktningmottagandet på många håll tillfälligt brutit trenden med utflyttning kommer många kommuner att möta stora problem framöver med kompetensförsörjning och med att försörja en stor andel äldre.

Den statliga servicen måste generellt ökas och förbättras på landsbygden. En tredjedel av Sveriges befolkning bor i landsbygdskommuner och 37 procent av Sveriges företag har sin verksamhet där. Andelen företag per sysselsatta är också högre på landsbygden än i storstäderna. Samtidigt har vi under lång tid kunnat se en avveckling av samhällsservice där staten bär ett stort ansvar. Servicen på mindre orter urholkas och livsvillkoren försämras. Det leder sammantaget till att det blir allt svårare att bo, bedriva verksamhet och arbeta på landsbygden.

Det har spridits en urban norm där det som förknippas med staden ses som positivt medan det som landsbygden förknippas med ses som negativt. Landsbygden beskrivs som gammalmodig och stagnerande i kontrast till den moderna och dynamiska staden. Landsbygdens invånare beskrivs ofta på ett raljerande och nedlåtande sätt. Detta är delvis ett resultat av medielandskapets utveckling där koncentrationen av journalister till storstäderna kraftigt har ökat. Normen förstärker skillnaderna mellan stad och land vilket motverkar att vi får ett Sverige som håller ihop. Därför behövs också en politik

som inte utgår ifrån en urban norm, utan som kan lyfta landsbygden ur ett positivt perspektiv.

Den kommunala självstyrelsen, lokalt och regionalt, är en viktig del i den svenska demokratin. Politiska beslut måste fattas på olika nivåer beroende på vilka problem som ska lösas. Det ligger ett värde i att beslut fattas så nära medborgarna som möjligt, men en alltför långtgående decentralisering av den politiska makten undergräver möjligheterna att föra en sammanhållen politik för rättvisa och jämlikhet. Kommuner och landsting har olika förutsättningar, ekonomiskt och demografiskt. Det kräver att staten tar ett samlat ansvar för landsbygdsfrågorna.

Inkomster och kostnader måste fördelas solidariskt över landet. Genom ett nationellt omfördelningssystem och andra åtgärder kan likvärdig välfärd garanteras över hela landet.

3.1.1 Sprid statliga myndigheter och företag till fler orter

Genom utlokalisering av statliga myndigheter till olika delar av Sverige kan hela landets resurser och kompetens tas till vara. Det ger arbetstillfällen och kan bidra till en positiv utveckling för mindre orter på landsbygden. Det är viktigt när nya statliga verksamheter startas att de redan från början utlokaliseras till olika delar av Sverige och att befintliga statliga arbeten värnas i hela landet. Statliga myndigheter bör därför spridas till fler orter i Sverige. Vänsterpartiet har tidigare kommit överens med regeringen om att bl.a. vissa myndighetsfunktioner ska utlokaliseras från storstadsområdena och att nya myndigheter i första hand ska etableras utanför storstäderna. Arbetet med att utlokalisera statliga myndigheter och företag måste vara väl underbyggt och kräver långsiktig planering för att undvika tillfällig kompetensförlust.

Sverige har i dag cirka 400 statliga myndigheter. Landsbygden har varit förlorare när de statliga jobben har ökat med ca 5 700 arbetstillfällen sedan 2004. I mindre kommuner har antalet statliga jobb i stället minskat med ca 4 000 arbetstillfällen. Som jämförelse har den danska regeringen tidigare beslutat om att flytta 3 900 statliga arbetstillfällen från Köpenhamn till 38 orter runt om i Danmark. Beslutet berör 40 myndigheter och för 20 myndigheter flyttas hela verksamheten till en annan del av Danmark. Syftet med reformen var att åstadkomma ett mer geografiskt balanserat land.

Den parlamentariska landsbygdskommittén lyfte i sitt delbetänkande 2016:26 fram att staten behöver bli mer närvarande i hela landet. Staten som arbetsgivare måste ta sitt regionala ansvar eftersom det även i Sverige finns ett tydligt behov av en bättre balans när det gäller hur de statliga myndigheterna och arbetstillfällena är fördelade över landet. I sitt slutbetänkande rekommenderade den parlamentariska landsbygdskommittén att 10 000 statliga jobb skulle omlokaliseras från Stockholmsregionen till övriga Sverige. Regeringen har också uttryckt att arbetet med att utveckla den statliga närvaron i landet ska fortsätta och att utgångspunkten är att nya myndigheter ska lokaliseras utanför Stockholms län.

Även statliga företag har ett ansvar för att hela Sverige ska leva och frodas. Därför är det viktigt att även statliga företag tar ansvar och har sin verksamhet spridd över hela Sverige.

En annan trend som dykt upp under de senaste åren är att verksamheter inom en region flyttas från landsbygdskommuner till regionala centrum. Dessa beslut leder också till utarmning av landsbygden och medför längre pendlingstider för den enskilda individen utan att större effektivitetsvinster för myndigheten uppnås.

3.1.2 Jordbruksverket blir Landsbygdsverket

Jordbruksverket har i dag ett uppdrag som egentligen är betydligt bredare än att enbart handla om jordbruksfrågor. Den parlamentariska landsbygdskommittén har föreslagit ett namnbyte till Landsbygdsverket för att ännu tydligare koppla uppdraget till landsbygdspolitiken i vid bemärkelse. Vänsterpartiet menar att det är ett bra förslag. Landsbygdspolitiken behöver i högre utsträckning än i dag ses som en helhet som spänner över ett större fält. Landsbygdspolitiken är också sedan början av 2000-talet ett eget politikområde. Jordbruksverket bör byta namn till Landsbygdsverket. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.2 Infrastrukturen en nyckelfaktor

En förutsättning för att kunna bo och arbeta över hela landet är en väl fungerande infrastruktur och tillgängliga kommunikationer. Vänsterpartiet vill se satsningar på klimatvänliga trafikslag och ökat kollektivt resande.

3.2.1 Transportinfrastruktur

Landsbygdens behov av järnväg och väg är en ödesfråga. Många banor är direkt hotade av nedläggning efter år av försummelse. Landsbygden har stort behov av bra kommunikationer för framtida utveckling. Att rusta upp järnvägen leder också till fler jobb och minskad miljöpåverkan. Även kollektivtrafiken på landsbygden behöver utvecklas. Det kan ske genom att goda lokala exempel sprids såsom ”byabuss” och samåkning. Även cykelvägsnätet behöver utvecklas på landsbygden så att man kan cykla längs med de stora landsvägarna.

De lågtrafikerade järnvägarna ska värnas. Det är ett stort resursslöseri att avskaffa redan befintlig infrastruktur. I stället borde vi se värdet av att försöka utnyttja en infrastruktur som vi redan har betalat för. På de lågtrafikerade banorna görs det i dag hela 4 miljoner resor och banorna berör 2 miljoner människor, vilket gör att resandet skulle kunna ökas betydligt. Vi behöver ett ekologiskt hållbart transportsystem och här utgör järnvägen ett modernt, effektivt och miljövänligt sätt att förflytta både gods och människor.

Vänsterpartiet ser positivt på en utbyggnad av höghastighetståg för att binda samman de tre storstadsområdena. Det förutsätter dock att satsningen inte omöjliggör andra infrastruktursatsningar i landet.

Vänsterpartiet vill se ett förbättrat underhåll av spåren och att det finns en säkerställd kontroll av behoven så att viktiga åtgärder görs i god tid. Vänsterpartiet har tidigare kommit överens med regeringen om att öka underhållet till järnväg i landsbygd med 400 miljoner kronor under perioden 2016–2019. Vi har också kommit överens i budgetpropositionen för 2018 om att den reguljära nattågstrafiken till och från Jämtland ska återupptas. Det är viktigt både för jämtars möjlighet att transportera sig och för Jämtlands viktiga besöksnäring. Trots de stora satsningar som Vänsterpartiet och regeringen kommit överens om ser vi dock ett behov av ytterligare åtgärder för att stärka järnvägen. Funktionen på de lågtrafikerade banorna får inte försämrats.

När det gäller vägar prioriterar vi underhåll av vägars bärighet, tjälsäkring av vägar och trafiksäkerhet. Människor i hela landet har rätt till en fungerande järnväg och underhållna vägar. Men infrastrukturen måste också byggas och underhållas utifrån fler aspekter än befolkningstäthet och persontransporter. Frakt av råvaror och produkter är

nödvändig för företag över hela landet och därför är det viktigt att i infrastrukturplaneringen ta större hänsyn till behovet av väl fungerande godstransporter. En god infrastruktur är också en förutsättning för industrins exportmöjligheter. Regeringen bör därför sätta upp en målsättning om en väl fungerande infrastruktur i hela landet utifrån en mer långsiktig samhällsnytta där även andra aspekter än befolkningstäthet prioriteras. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.2.2 Bredband

Att ha tillgång till snabbt och välfungerade bredband framstår som en självklarhet för varje storstadsbo. I stora delar av Sveriges landsbygd har den fasta telefonin nedmonterats utan att mobilnätet byggts ut i tillräcklig omfattning. Marknadskrafterna har inte kunnat lösa behovet av fungerande telefoni i hela Sverige. Många är de företagare som fått benen undanslagna för sin verksamhet när telefonin eller internetuppkopplingen plötsligt inte fungerar längre. Vänsterpartiet arbetar för att skapa förutsättningar för att alla ska ha både rätten och möjligheten att bo var de själva önskar i Sverige. En väl fungerande infrastruktur är en av de viktigaste förutsättningarna både för att näringslivet ska kunna utvecklas och för att skapa goda boendemiljöer. Det inkluderar även den digitala infrastrukturen. Vi ser den digitala kommunikationen som en nyckel till att både underlätta informationsspridning och dialog men också som ett sätt att hålla nere antalet nödvändiga resor och transporter.

Behovet av snabba it-kommunikationer på landsbygden är stort. Marknaden har inte förmåga att på ett bra och effektivt sätt bygga ut bredband i hela landet. Vänsterpartiet anser att staten bör garantera väl fungerande telefoni i hela landet. Sverige har numera ett ambitiöst bredbandsmål om att 100 procent av alla hushåll ska ha en täckning på 100 megabit per sekund år 2025, vilket är en fråga som Vänsterpartiet drivit länge. Det är ett bra och viktigt mål. Hela Sveriges befolkning ska kunna ha tillgång till bra kommunikationer. Det är också bra att satsningar nu görs i budgeten för att höja den grundläggande nivån för kommunikation från 1 Mbit/s till 10 Mbit/s.

Digitaliseringen kan i framtiden komma att spela stor roll inte minst för företagare på landsbygden. För små kommuner kan satsningar på digitala tjänster vara både kostsamt och svårt att genomföra. Regional och nationell samverkan kan göra det möjligt även för dem. Den parlamentariska landsbygdskommittén efterlyser en samlad bild av hur samhällets digitalisering kan bidra till en livskraftig landsbygd. Regeringens mål om att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter kräver att vi stärker arbetet ytterligare. Vi menar att det finns en stor potential på det här området och att detta bör utredas vidare. Regeringen bör tillsätta en utredning om digitaliseringens möjligheter för hela landet. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4 Offentlig och privat service på landsbygden

Sverige ska vara ett land som håller ihop. Våra gemensamma rikedomar skapas av hela landets resurser och hela landets arbete. Då ska frukterna av det arbetet också komma hela landet till del. Man ska kunna lita på att välfärdssamhället fungerar oavsett var man

bor. Avståndet till storstädernas centrum ska inte avgöra hur stark välfärden är. Offentlig service ska inte styras av marknadslogik och enbart utgå från efterfrågan.

4.1 Servicekontor

Medborgare och företag har rätt att få del av offentlig service på ett likvärdigt sätt oavsett om de finns i tätort eller på landsbygden. Men på landsbygden har den offentliga servicen monterats ned under 2000-talet. På många håll i landet måste man resa milstals för att få hjälp av en tjänsteman med sitt problem.

I dag finns drygt 100 servicekontor som drivs av Skatteverket tillsammans med Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten. Vänsterpartiet och regeringen har i budgetpropositionen för 2018 kommit överens om en satsning på att säkra och stärka lokal service på bl.a. landsbygden. Under 2018 ska minst 10 nya servicekontor öppna och 2019 kommer en ny serviceorganisation att inrättas. Serviceorganisationen ska tillhandahålla lokal och personlig service från flera olika myndigheter och ska fungera som ett komplement till den digitala myndighetsservicen.

Vänsterpartiet menar att det på sikt behöver byggas upp kompletta servicekontor i varje kommun. Där vill vi samla statens myndigheter såsom Arbetsförmedlingens, Försäkringskassans och delar av kommunernas service i gemensamma utrymmen på lokal nivå. Resurserna ska användas gemensamt. Här finns det stora besparingsmöjligheter. Kontoren kan kompletteras med servicepunkter i vissa orter utanför centralorten. Kostnaderna bör kunna rymmas inom myndigheternas ordinarie anslag. I Australien har man t.ex. brutit loss myndigheternas direkta kontakt med medborgarna och lagt den i en egen myndighet med ansvaret att ge god lokal service. Statens servicecenter som i dag är en myndighet för att effektivisera statens administration är en lämplig aktör för att samordna och effektivisera statens service till medborgarna.

Regeringen har tillsatt en särskild utredare för att analysera och föreslå hur vissa statliga myndigheters lokala serviceverksamheter kan organiseras på ett mer sammanhållet sätt. Utredningen ska slutredovisas i maj 2018. Vänsterpartiet ser positivt på att möjligheterna till förbättrad statlig service ses över. Vi menar dock att utredningen även bör ta hänsyn till hur detta kan kompletteras med utökad kommunal service. Vi ser att det behövs en ny anda av samverkan mellan stat och kommun där man kan samsas mellan statlig och kommunal verksamhet för att ge enhetlig och samlad service till medborgarna. Regeringen bör ge utredningen En organisation för lokal statlig service (Dir. 2017:95) tilläggsdirektivet att se över möjligheterna att kombinera statliga myndigheters lokala service med kommunal sådan. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4.2 Likvärdig postservice i hela landet

En grundläggande samhällsservice är en fungerande postverksamhet. Många företag är för sin verksamhet helt beroende av en hög och jämn nivå på postservicen. Om detta inte kan garanteras missgynnas företagen på landsbygden och många arbetstillfällen där kan gå förlorade. Därför ska Postnord ha i uppdrag att ge god service av likvärdig kvalitet till alla enskilda medborgare och företag i hela landet. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

I vår motion Post Nord (2015/16:85) redogör vi mer samlat för vår postpolitik.

4.3 Landsbygden behöver bra polisservice

Polisens närvaro är en fråga som är viktig för hela landet. Det handlar inte enbart om att förebygga, beivra och utreda brott utan också om att ge service. Det är till polisen du ska vända dig för att få ett nytt pass och för att söka tillstånd för t.ex. offentliga sammankomster och mycket annat. Det ska inte spela någon roll var i Sverige du bor, man har rätten att ha en väl fungerande polis i sin närhet. Polismyndigheten har ett ansvar för att ge god service även utanför storstadsområdena.

Vi vill se en mer närvarande polis. Det innebär att vi vill ha fler närpolis i olika områden i Sverige som kan öka tryggheten och samarbeta nära med skola, socialtjänst och boende, och det innebär att polisen ska kunna bli bättre på att bekämpa t.ex. hatbrott, näthat och arbetsmiljöbrott. Vänsterpartiet och regeringen har i budgetpropositionen för 2018 kommit överens om en förstärkning av både rättsväsendet och Polismyndigheten.

4.4 Starka lanthandlare ger bra lokal service

Vänsterpartiet vill stärka den lokala kommersiella servicen på landsbygden. Lanthandeln har en nyckelfunktion för bygdernas attraktivitet och utveckling. I dag ger de stora grossisterna så dåliga villkor till lanthandlarna att dessa inte kan konkurrera på likvärdiga villkor. Grossisterna tar inget ansvar för att medborgare ska kunna få tillgång till rimlig service med dagligvaror även på mindre orter. Det finns behov av ett driftsstöd för lanthandeln som kompenserar för sämre geografiskt läge och mindre volymer av varor.

De bensinmackar som finns kvar på landsbygden står inför liknande problem som lanthandeln. De stora bensinbolagen inskränker sin service och ställer allt hårdare krav på volym. Norge har lyckats hejda utvecklingen mot färre mackar i många landsbygdsdistrikt. Vi kan konstatera att marknadskrafterna inte har intresse eller ansvar för en stor del av landsbygdsbefolkningens behov av drivmedel. På landsbygden, där kollektivtrafiken är begränsad, behövs bilen för att människor ska kunna resa till arbete och fritidsaktiviteter och det måste finnas möjlighet att tanka drivmedel inom rimliga avstånd.

Vänsterpartiet och regeringen har redan tidigare träffat en överenskommelse om åtgärder för att säkerställa kommersiell service, bl.a. gällande frågor om tillgången till lanthandel och drivmedel för landsbygdens befolkning. Årets budgetproposition innebär dessutom ett utökat stöd till kommersiell service i glesbygd.

Samtidigt finns ytterligare åtgärder som kan göras för att underlätta för lanthandlare och andra aktörer i syfte att förbättra servicen på landsbygden. Regeringen bör uppdraga åt de statliga bolagen Postnord AB, Apoteket AB, Systembolaget och Svenska Spel att återkomma med ett förslag på höjd ersättning för de lokala ombuden. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

De fyra statliga bolagen med ombudstjänster bör samordna sig i en paketslösning så att lanthandlare enklare kan ta del av bolagens utbud. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4.5 Vård och läkemedel i hela landet

Vård ska ges utifrån behov och inte vara beroende av plånbokens storlek. Därför vill vi hålla marknad och vinstintressen utanför. Samhället måste stå som garant för en likvärdig vård och omsorg. För att säkra tillgången på vård och omsorg också i glest befolkade områden krävs att vi solidariskt via skattesystemet tillför nödvändiga resurser.

Kommunernas roll inom hälso- och sjukvården måste stärkas. Hela hemsjukvården, även den i ordinärt boende, bör vara ett obligatoriskt kommunalt ansvar. Det är viktigt att det även finns tillgång till distriktssköterskor på landsbygden.

4.5.1 En trygg och tillgänglig förlossningsvård

Sedan omkring år 2000 har barnafödandet ökat och förra året föddes drygt 119 000 barn i Sverige. Under samma tid har nio förlossningskliniker stängts. Nedmonteringen följer ett tydligt mönster – de som redan har långt till ett BB får det ännu längre. År 2000 hade drygt 40 000 svenskar över 10 mil till närmaste BB. Idag är det fler än 75 000 och många tvingas resa betydligt längre. Allra längst har de som bor i Norrbotten, Dalarna, Jämtland och Värmland. De ökade avstånden är en direkt följd av nedläggningarna.

Bristen på tillgängliga förlossningskliniker är både ett akut och ett långsiktigt problem. Gravida kvinnor drabbas hårt när närhet till kompetent sjukvård saknas. Enligt SCB:s prognoser väntas en ny babyboom år 2020, vilket innebär att ännu fler tvingas oroa sig för att hinna fram till BB i tid. De komplikationer som riskerar att uppstå p.g.a. frånvaron av kunnig sjukvårdspersonal kan innebära men för livet för både kvinnan och barnet. Ytterst är det en fråga om liv och död.

I slutet av januari 2017 inleddes en fredlig ockupation av BB i Sollefteå. Ockupanterna vill ha kvar BB på orten och utan den lokala förlossningsvården kommer många att behöva åka 10–15 mil för att ta sig till sjukhusen i Örnsköldsvik eller Sundsvall. Vänsterpartiet stöder Sollefteåborna som vill ha kvar sitt BB och en bra akutvård. Det ska gå att få vård i hela Sverige. Ingen ska behöva oroa sig för att tvingas föda sitt barn i vägrenen.

Vänsterpartiet har med anledning av de uppmärksammade brister som finns inom förlossningsvården fått igenom en förstärkning av den riktade satsningen på förlossningsvård och kvinnors hälsa som pågår 2015–2019. Dessutom en utökad satsning som innebär 1 miljard kronor per år med start 2018 och slutår 2022. I och med dessa satsningar ökar möjligheterna att förbättra förlossningsvården i hela landet.

Se även vår motion En jämlik och tillgänglig hälso- och sjukvård (2017/18:2940).

4.5.2 Apoteken

Tillgången till läkemedel måste säkras även på landsbygden. Vänsterpartiet var motståndare till att apoteksmonopolet avskaffades. Att tro att marknadskrafterna ska ta ansvar för att landsbygd och glesare landsbygd ska ha tillgång till medicin är att blunda för verkligheten och inte ta sitt politiska ansvar.

Statskontorets utvärdering fyra år efter privatiseringen av apoteksmarknaden kunde konstatera att av de nya apoteken som hade etablerats hade i princip alla hamnat i städer. Apoteksmarknadsutredningen som presenterades i maj i år visar på en snarlik utveckling. Enligt statistik från Sveriges Apoteksförning har antalet apotek ökat med 83 procent i storstäderna samtidigt som inte ett enda nytt apotek har etablerats i glesbygdskommunerna. Hela 98 procent av de nya apoteken har etablerats inom

6 kilometer från ett redan befintligt apotek. Öppettiderna varierar också stort mellan olika län. Riksdagen bör ge regeringen i uppdrag att skyndsamt ta fram förslag för att garantera hela landets befolkning tillgång till läkemedel. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

I dag finns 643 apoteksombud i landet. Samtliga drivs av statliga Apoteket AB. Det saknas dock en reglering av ombuden i lag. Apoteket AB har i dag endast ett tidsbegränsat uppdrag att bedriva och behålla befintliga apoteksombud. Den senaste bolagsstämman förlängde uppdraget t.o.m. den 30 juni 2018. Den korta tidsperioden försvårar för Apoteket att göra nyetableringar. Statskontoret har tidigare uttalat att om inte Apoteket AB får ett förlängt uppdrag att behålla befintliga apoteksombud finns det risk för att apoteksombuden kommer att läggas ned.

Trots att apotekens distanshandel med läkemedel genom e-handel ökar, finns fortfarande ett behov av lokala ombud. Apoteksombuden behövs för att upprätthålla en god läkemedelsförsörjning i hela landet. Läkemedelsverket lämnade 2014 ett förslag om att alla apoteksaktörer, både privata och statliga, ska få möjlighet att etablera ombud under samma förutsättningar, alltså en privatisering även av apoteksombuden. Det är en hållning som återspeglas i Apoteksmarknadsutredningen. Vänsterpartiet menar att ytterligare privatiseringar på apoteksmarknaden är fel väg att gå. Apoteket AB ska istället fortsatt ha ansvaret för en god läkemedelsförsörjning i hela landet.

Regeringen bör återkomma med ett lagförslag på hur apoteksombudsverksamheten ska regleras med intentionen att verksamheten även fortsatt ska ske i Apoteket AB:s regi. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

5 Banker och betalningar på landsbygden

Den ekonomiska makten såväl i världen som i Sverige är koncentrerad till städerna. Stockholm sticker ut mer än någon annan stad i Sverige. Av de stora börsbolagen har 73 procent sitt huvudkontor i Stockholm, alla större banker har sitt huvudkontor där och 53 procent av alla bankanställda finns där. Av Sveriges miljardärer är koncentrationen till Stockholm hög, särskilt till Danderyd. Det gör att det har bildats ett finansgeografiskt gap mellan städerna och landsbygden.

Det finns stora brister med den existerande statistiken. Finansinspektionen har i dag ingen regional finansmarknadsstatistik. Detta innebär att vi i dag inte vet mycket om regionala variationer och hur de finansiella marknadernas arbete med kapitalförsörjning ser ut. SCB bör ges i uppdrag att ta fram förslag på hur finansmarknadsstatistiken kan redovisas storleksindelad och uppdelad på kommunerna och dessutom bör det säkerställas att aktuella indikatorer över kapitalförsörjningen regelbundet tas fram. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

5.1 Lokala sparbanker

En levande landsbygd förutsätter att det finns bankkontor över hela landet. Vänsterpartiet menar att de lokala sparbankerna har en central roll att fylla för att garantera tillgången till bankkontor. Det gäller inte minst för företagare och utvecklingen av nya företag. En förutsättning för att de lokala sparbankerna ska kunna

utvecklas är dock att de har möjlighet att konkurrera på samma villkor som de stora affärsbankerna. Det har de inte i dag.

Ju längre från kreditgivare småföretagaren befinner sig, desto svårare är det att skaffa kredit. Där fyller de lokala sparbankerna en viktig funktion. Deras förankring i lokalsamhället innebär att de har goda kunskaper om det samhälle, de företag och de människor som finns och verkar där. De kan också antas gynna lokalt förankrade projekt och affärsidéer i högre utsträckning vilkas vinster i förlängningen går tillbaka till bygden och på så vis bidrar till ett mer aktivt lokalsamhälle.

Vänsterpartiet vill stärka de lokala sparbankernas möjligheter att konkurrera med storbankerna och bidra till utvecklingen av det lokala näringslivet. Därför behövs lag- och regeländringar och även stöd till uppstart av nya sparbanker. Därutöver behöver sparbankerna ges bättre möjligheter att stärka sin kapitalbas. Som ett led i att bredda bankkonkurrensen och ge människor större möjlighet att välja alternativ till de stora affärsbankerna verkar Vänsterpartiet för utökade möjligheter till statliga kreditgarantier. De lokala sparbankernas möjligheter att konkurrera med storbankerna och bidra till utvecklingen av det lokala näringslivet behöver stärkas.

5.2 Kontanthantering

Allt fler banker har helt upphört med kontanthantering eller infört restriktioner för hur man får ta ut och sätta in sina pengar på banken. Det betyder att väldigt många människor har fått rätten till sina egna pengar begränsad. Detta drabbar särskilt människor i glesbygden, där det kan vara långt mellan bankkontoren. Tillgången till kontanter har också blivit en skillnad mellan stad och land. I dag har mer än 130 000 människor mer än två mil till sin närmaste bankomat och av dessa är 40 000 personer 65 år eller äldre. För många är tillgången till kontanter viktig för att kunna ha kontroll över sin ekonomi. Eller så kanske man har problem med tekniken eller vill undvika bankkort av andra skäl. Vissa affärer tar heller inte kort p.g.a. kostnaden. Mot denna bakgrund bör bankerna åläggas att upprätthålla en viss kontanthantering. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Sverige ligger också i EU:s bottenliga vad gäller tillgången till bankomater och möjligheterna att ta ut kontanter har försämrats kraftigt. Detta får konsekvenser. Bankomaterna är i dag organiserade i ett gemensamt bolag mellan de fem största bankerna kallat Bankomat AB. Det har lett till en mycket marknadsdominerande ställning för dessa aktörer. Dessa fem storbanker äger också Bankernas depå varifrån all kontanthantering i Sverige utgår. Bankerna övertog depån från Riksbanken när de avvecklade sin kontanthantering. Storbankernas ägande omöjliggör för nya aktörer att etablera bankomattjänster i Sverige utan mycket höga kostnader. När storbankerna stänger ned bankkontoren på landsbygden har det många gånger inneburit att också bankomaten har försvunnit. En utredning bör tillsättas för att ta reda på hur storbankerna kan åläggas krav på att upprätthålla bankomater på landsbygden. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

6 Företagande och arbete på landsbygden

Jobben är helt avgörande för landsbygdens framtid. Staten måste ta ett övergripande ansvar för en rad åtgärder som säkrar att företag kan starta, växa och leva vidare. På landsbygden kommer t.ex. generationsväxlingen att leda till stora problem om inget görs för att underlätta för företagare att överföra sina verksamheter till unga entreprenörer.

6.1 Landsbygden behöver småföretagen

Små och medelstora företag är viktiga för att hela Sverige ska leva. Vänsterpartiet vill förbättra möjligheterna för små företag på landsbygden att växa.

Det finns ingen anledning att företagare ska ha ett sämre socialt skyddsnät än anställda. Vänsterpartiets politik för små och medelstora företag syftar till att skapa långsiktighet och goda förutsättningar för tillväxt. Men också trygghet för den enskilda företagaren och för hans anställda.

Vi förespråkar en aktiv statlig industripolitik som bl.a. ska verka för att svensk industri ska producera samhällsnyttiga varor med riktigt låga utsläpp och exportera dem till världen. På landsbygden finns många platsbundna industrier som skogsindustri och gruvindustri. Sådana näringar kan spela en stor roll i klimatomställningen och har potential att ge oss byggstenar för att skapa ett ekologiskt och socialt hållbart samhälle. Därför är det viktigt att vår industripolitik hänger ihop med vår landsbygdspolitik i Sverige.

Vänsterpartiet ser en stor potential i åtgärder för att främja lokal vidareförädling inom industrin. Det skulle både kunna bidra till nya arbetstillfällen, nyföretagande och till att öka exportvärdet.

För vidare läsning om Vänsterpartiets småföretagarpolitik, se vår motion Ett hållbart företagande (2017/18:3456).

6.2 Företagens kapitalförsörjning

Kapitalförsörjningen är ofta ett stort problem för småföretagare, inte minst vid nystart av företag. Undersökningar visar att särskilt två problem finns när småföretag på landsbygden behöver skaffa kredit. Det ena är att fasta objekt, som fastigheter, har så låga värden att det är svårt att belåna dem för annan verksamhet. Det andra är att ju längre från kreditgivare småföretagaren befinner sig, desto svårare är det att skaffa kredit. För ett dynamiskt näringsliv är en väl fungerande kapitalförsörjning av avgörande betydelse. De statliga aktörerna behöver också bättre än i dag visa var deras investeringar sker, om de främst sker i städerna eller på landsbygden. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

6.3 God kompetensförsörjning

Den demografiska utvecklingen på landsbygden kommer att leda till att personalförsörjningen inom de offentliga välfärdstjänsterna på landsbygden sätts under press. TCO har studerat denna fråga närmare i rapporten Regionernas arbetsmarknad 2011–2013, Tre demografiska scenarier, som visar att det kommer att råda brist inom

flera av välfärdens yrkeskategorier. Framför allt beräknas bristen på omvårdnadspersonal vara stor. Det är främst ökad efterfrågan inom äldreomsorgen, dvs. att andelen äldre ökar, som driver denna utveckling. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har i rapporten Sveriges viktigaste jobb: Så möter vi rekryteringsutmaningarna inom vården och omsorgen beräknat att 125 000 undersköterskor behöver anställas de närmaste 10 åren. Människor från andra länder har stor betydelse för kompetensförsörjningen på landsbygden. Ett väl fungerande mottagande av nyanlända innebär en möjlighet för landsbygdens näringsliv och kommuner att få rätt kompetens. Ett sätt att öka intresset för att bosätta sig på landsbygden är att göra som i Norge och införa avskrivning av studiemedel för personer med högskoleexamen som bor på landsbygden. Regeringen bör uppdraga åt berörda myndigheter att utforma en modell där delar av studielånet avskrivs för personer som efter avslutade studier påbörjar arbete i glesa landsbygdskommuner. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

7 Bygg bostäder i hela landet

Sverige behöver en ny bostadspolitik som kan möta de utmaningar vi står inför i form av bostadsbrist, bostadssegregation och klimatomställning. Bristen på bostäder begränsar människors frihet och i förlängningen samhällets utveckling. Det saknas framför allt hyresrätter med rimliga hyror, något marknaden inte klarar av att bygga på egen hand. Vänsterpartiet vill se en statlig bostadspolitik som tar ansvar för att bygga bort bostadsbristen, bryta bostadssegregationen och minska bostadssektorns klimatpåverkan.

Sveriges kommuner tar i dag väldigt olika stort ansvar för bostadsbyggandet. Enligt Boverkets senaste bostadsmarknadsenkät från 2017, där kommunerna rapporterar om läget på bostadsmarknaden, råder det bostadsbrist i 255 av landets 290 kommuner. Det är en ökning med 72 kommuner på bara två år. Bara en enda kommun, Övertorneå, uppger att de har ett överskott på bostäder. Bostadsbristen är som mest omfattande i storstadsregioner och högskoleorter, men även många mindre kommuner rapporterar att de har för få bostäder. Ca 75 procent av landets kommuner bedömer enligt Sveriges Allmännyttiga Bostadsföretag (Sabo) att de fortfarande kommer att ha ett underskott på bostäder på tre års sikt.

7.1 Ett ökat byggande

Vänsterpartiet vill att bostadsbyggandet ska öka, även på landsbygden, och vi vill att såväl staten som kommunerna tar ett tydligt ansvar för att så sker. Livskraftiga och ekonomiskt starka allmännyttiga bostadsbolag är grundläggande för att klara bostadsförsörjningen men också för möjligheten att föra en social bostadspolitik.

Vänsterpartiet gläds därför åt att vara överens med regeringen om en rad satsningar för att stimulera byggande av bostäder som människor har råd att bo i. Bostadsbristen ska mötas med ett ökat bostadsbyggande och de bostadspolitiska satsningarna som nu görs är de största som gjorts på över 20 år. Det handlar bl.a. om ett statligt investeringsstöd för att stimulera ett ökat byggande av miljövänliga hyresrätter med

rimliga hyror och om en byggbonus till kommuner som genom ett ökat byggande bidrar till att minska bostadsbristen.

Vänsterpartiet ser positivt på ett ökat byggande av flerfamiljshus i trä. Det finns många miljömässiga fördelar och byggkostnaderna är generellt lägre. Dessutom har Sverige goda tillgångar till skog. Att råvaran finns på den svenska landsbygden ger goda möjligheter att skapa fler arbetstillfällen.

Parallellt med bostadsbristen finns kommuner där befolkningen minskar. I vissa av dessa har en avveckling av bostäder varit nödvändig, något som har fått många negativa konsekvenser, inklusive hårda ekonomiska smällar för de enskilda kommunerna. En samordnad bostadspolitisk strategi för landsbygd och mindre orter är nödvändig för att komma till rätta med problem som specifikt drabbar glest befolkade regioner. I många landsbygdskommuner leder de höga byggpriserna till att produktionskostnaderna är högre än det marknadsvärde som nya hus får. Detta leder till krav på omfattande nedskrivningar, vilket påverkar bostadsföretagets ekonomi negativt. Nedskrivningsreglerna måste förändras så att fler hyresbostäder byggs i landsbygdskommuner. I motionen Bra bostäder åt alla (2017/18:2344) yrkar vi därför på detta.

Regeringen har tillsatt en särskild utredare för att se över en förbättrad bostadsfinansiering på landsbygden. Utredningen presenterar sitt förslag i december och ska bl.a. se över Landsbygdskommitténs förslag om s.k. landsbygdslån. Vänsterpartiet menar att förbättrade möjligheter till finansiering på landsbygden är viktigt för att stärka byggandet och avvaktar kommande förslag.

Det är tydligt att det behövs åtgärder för att öka produktiviteten. Vänsterpartiet vill se ett statligt byggbolag med uppgift att bygga lägenheter, främst hyresrätter, som alla ska ha råd att efterfråga. Ett statligt byggbolag skulle både ge en bättre möjlighet till politisk styrning och säkra långsiktigheten i samhällsbyggandet. Ett sådant kan också ta regionala hänsyn och agera på ett sätt som gynnar hela landet. Det skulle t.ex. kunna satsa på områden som andra byggbolag bedömer som riskabla, exempelvis mindre landsbygdskommuner.

Regeringen bör ta fram en samordnad bostadspolitisk strategi för landsbygd och mindre orter. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

För vidare läsning om Vänsterpartiets bostadspolitik, se vår motion Bra bostäder åt alla (2017/18:2344).

8 Feministisk landsbygdspolitik

Bilden av landsbygden måste nyanseras. Precis som övriga samhället är inte landsbygden jämställd. Män och kvinnor har olika normer och möjligheter att förhålla sig till. Tradition och gammaldags könsroller riskerar att cementera ojämställda strukturer. Länsstyrelsernas statistik På tal om kvinnor och män 2016 visar t.ex. att mäns uttag av föräldrapenning i landsbygdskommuner varierar, men att den på en del håll är väldigt låg.

Statistik visar att fler kvinnor än män flyttar från landsbygden. Samtidigt finns det undersökningar som visar att fler kvinnor skulle vilja bo på landsbygden och att samhällsklimatet i bygden kan vara avgörande. En förlegad bild av landsbygden som

bygger på traditionella könsroller kan vara en bidragande orsak till att människor drar sig för att flytta dit.

Tidigare studier av landsbygdsprogrammet har visat att det, trots intentioner att bidra till ökad jämställdhet, tvärtom i vissa delar befast rådande könsnormer. Det kan bero på utformningen av stödsystem som gynnar män, vilka på ett generellt plan ofta vill göra större satsningar, medan kvinnor generellt väljer stegvisa investeringar.

Därför bör regeringen ta fram förslag för en jämställd landsbygds politik. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

9 Gröna näringar ger jobb

Många av de framtida jobben finns inom de gröna näringarna. Utveckling av de gröna näringarna ger förutsättningar för inflyttning och utveckling av landsbygden. För Vänsterpartiet är miljö- och klimatpolitiken samt turismen intimt förbundna med möjligheten till utveckling av svensk lands- och skogsbygd.

Ökad användning av bioenergi, förädling av skogsråvaran, ekoturism och attraktiva boendemiljöer ger förutsättningar för inflyttning och utveckling av landsbygden. Vänsterpartiets energipolitik bygger på att kärnkraften ska avvecklas och ersättas av förnybar energi i stor skala. En politik som främjar ökad användning av bl.a. bioenergi och förädling av skogsråvaran gynnar landsbygden i allmänhet och skogsbygderna i synnerhet.

Möjligheten till landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) bör utnyttjas för utveckling i områden med mycket stränder och lågt exploateringsstryck. Detta måste ske på ett sådant sätt att det inte hindrar det rörliga friluftslivet, den biologiska mångfalden och allmänheten från att ha tillgång till hela sjön och hela strandremsan.

Vänsterpartiet vill underlätta för människor att få tillgång till närproducerad, hälsosam och miljövänligt producerad mat. Vi vill att Sverige ska vara mer självförsörjande på livsmedel. Vi ser en stor potential inom lokal livsmedelsförädling och småskaligt mathantverk. En miljöanpassad upphandling i offentlig sektor gynnar lokalproducerade och ekologiska livsmedel och skapar jobb lokalt. En förenkling av regelverket för småskalig livsmedelsproduktion och servering skulle underlätta för landsbygdens småföretag.

9.1 Satsa på turismen

Turismen har stor betydelse för hela landet. Branschen har under ett flertal år växt och fått allt större betydelse som en av flera tillväxtmotorer. Sverige är ett land som lockar besökare från när och fjärran. Landsbygden erbjuder särskilt goda förutsättningar för ekoturism. Detta är positivt och vi kan med glädje se att nya nischade satsningar inom ekoturism, som t.ex. att bo på lantgård, är framgångsrika och detta gynnar landsbygden. Kopplingen till lokalproducerad mat ser vi också i allt större utsträckning.

Enligt Naturvårdsverket har våra 29 nationalparker nästan 2,5 miljoner besök, varav ungefär hälften är utländska besökare. I Finland har man arbetat aktivt för att utveckla ekoturismen kopplad till nationalparkerna och enligt uppgift omsätter turismen enbart i de finska parkernas närområde närmare 1,2 miljarder svenska kronor och bidrar med 1 256 årsarbeten. Liknande siffror från Sverige saknas. Visit Sweden har dock kunnat

konstatera att ”Naturguidningar/Besöka Nationalparker” är den aktivitet det finns störst intresse för bland resenärer som besöker Sverige med huvudsyfte att uppleva utomhusaktiviteter vår/sommar/höst.

Vänsterpartiet vill satsa på besöksnäringen. Speciellt måste fjäll- och landsbygdsturismen uppvärderas. Den ska ses som en viktig näring ur ett regionalpolitiskt perspektiv och bör få en större del av de framtida infrastruktursatsningarna. Staten bör i samarbete med kommuner, föreningar och företag ta ett ökat ansvar för att locka besökare till hela Sverige. Regeringen bör därför lägga fram förslag till samverkansprogram för turistnäringen för att stärka näringen och bidra till säsongsförlängning. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Många kommuner, särskilt landsbygdskommuner, gör stora ekonomiska satsningar för att få fler turister till sin kommun. Även om turismen ökar till kommunen blir inte alltid det ekonomiska utfallet för den enskilda kommunen positivt. I stället hamnar vinsterna av den ökade turismnäringen hos privata aktörer som äger boendeanläggningar och andra verksamheter. Samtidigt så faller flera av turismens kostnader på kommunen som t.ex. sophantering och va.

På många håll i Europa och resten av världen utfärdar kommunen en lokal avgift för den som övernattar där. Det innebär att man som gäst förutom att betala hotellägaren för sängplatsen, också avger en liten avgift till kommunen för den allmänna servicen under tiden man är där som besökare. På många platser i Europa är avgiften 1 € per gästnatt, alltså knappt 10 kronor.

Genom att kommunerna själva ges möjlighet att besluta om en sådan s.k. bäddavgift och hur stor den i så fall ska vara, läggs makten över den lokala turismnäringens utveckling hos lokala beslutsfattare. Regeringen bör utreda möjligheten att införa lokala bäddavgifter. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

10 Ett rikt kulturliv

Kulturen har en given roll även för landsbygden. En ort med rikt och varierat kulturliv genererar engagemang och trivsel för medborgare, men även för besökare och turister som vill ta del av den. Vänsterpartiet värnar därför ett rikt kulturliv för landsbygdskommuners framtida utveckling. Den regionala spridningen är ett nationellt ansvar och teater, dans m.m. ska finnas i hela landet. Digitalbio i hela landet bör främjas, så att även mindre orter kan ta del av den bredd i filmutbudet som finns i de större städerna.

Kultur- och musikskolorna ska finnas över hela landet, hålla en god kvalitet och vara tillgängliga för alla, oavsett var man bor. En viktig tillgänglighetsfaktor är att kulturskolan håller låga taxor eller t.o.m. är avgiftsfria. Därför är det välkommet för landsbygden att Vänsterpartiet och regeringen tidigare under mandatperioden kommit överens om både digitalbio och sänkta taxor i kulturskolan.

Antalet bibliotek har över tid minskat i Sverige. Särskilt drabbas de som bor på landsbygden. Det är därför glädjande att Vänsterpartiet och regeringen i budgetpropositionen för 2018 har kommit överens om en kraftfull satsning för att öka tillgängligheten till biblioteksverksamhet i hela landet.

11 Mediebevakning i hela landet

Utvecklingen inom medielandskapet har under en längre tid gått mot allt färre lokala nyhetsredaktioner. Detta har framför allt försämrat nyhetsbevakningen i förorter, mindre tätorter och på landsbygden. Detta har lett till en bristande bevakning och granskning av den lokala utvecklingen och politiken. Den mediala urbana normen innebär en hög bevakning av storstädernas nyheter, men ett osynliggörande av resten av Sverige. Det leder till en klyfta och därigenom en sämre förståelse för varandras verkligheter. Vänsterpartiet menar att det måste till politiska åtgärder för att motverka de vita fläckarna och långsiktigt säkra den lokala journalistiken.

I november 2016 presenterades Medieutredningens slutbetänkande som ger förslag på utformning av nya mediepolitiska verktyg. Regeringen förväntas återkomma med en proposition med anledning av utredningen. Vi förutsätter att propositionen kommer att innehålla förslag på hur den lokala journalistiken kan säkras.

12 Utökat nordiskt samarbete

Vänsterpartiet ser en stor potential i att utveckla det nordiska samarbetet över landsgränserna. Vi vill utveckla en nordisk samverkan inom regionalpolitiken, framför allt med våra grannländer Norge och Finland. Vi har mycket gemensamt och skulle alla tjäna på att utveckla samarbetet inom ett flertal områden såsom infrastruktur, forskning, kapitalförsörjning för landsbygden, arbetsmarknad och service. Därför vill vi att regeringen tar de initiativ som behövs för att utveckla en regionalpolitisk samverkan mellan de nordiska länderna.

Konkret och omfattande samverkan mellan länderna är särskilt angelägen i fråga om infrastruktur, service, utbildning, arbetsmarknad, hållbar livsmedelsproduktion och finansiella system.

Ett djupare samarbete mellan de nordiska ländernas utbildningsväsen bör etableras. En samverkan på nordisk nivå mellan regionala högskolor kring landsbygdsutveckling kan på sikt bidra till att bygga upp nya näringar och stärka småföretag i de regioner som har störst utvecklingsbehov.

Vi vill underlätta och öka tryggheten för arbetstagare som bor i ett nordiskt land, men som arbetar i ett annat. Vänsterpartiet föreslår därför att detta utreds, bl.a. genom att se över gemensamma avtal mellan de nordiska länderna som berör detta område. Regeringen bör tillsammans med de övriga nordiska regeringarna se över det nordiska dubbelbeskattningsavtalet. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

I dag saknas information om de personer som rör sig över en nordisk gräns för arbete. Det gör att det är svårt att veta hur stor betydelse gränsöverskridande samarbete har. Regeringen bör därför arbeta för bilaterala avtal mellan de nordiska länderna om gränsstatistik så att de som arbetar i ett annat nordiskt land syns i det egna landets statistik. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Livsmedelsproduktionens påverkan på klimatförändringarna när det gäller såväl produktion som transporter är väl känd. Vänsterpartiet har därför föreslagit att Nordiska rådet tar fram en ur miljösynpunkt hållbar nordisk livsmedelsstrategi så att vi i större omfattning blir självförsörjande och mindre beroende av import.

Vänsterpartiet arbetar för att de nordiska lokala sparbankerna och andelsbankerna ges möjligheter att stärka småföretagen och deras utveckling i regioner utanför de nordiska tätortsregionerna. Vi vill låta utreda en gemensam nordisk kompetensbank för de lokala banker som finns i Norden, detta för att stärka landsbygdsutvecklingen, finansieringen av nya jobb och företag samt för att öka bankkonkurrensen.

Regeringen bör verka för utökad nordisk samverkan för framtida landsbygds-/regionalpolitisk utveckling. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Håkan Svenneling (V)

Stig Henriksson (V)

Amineh Kakabaveh (V)

Yasmine Posio Nilsson (V)

Jens Holm (V)

Birger Lahti (V)

Emma Wallrup (V)